

СХВАЛЕНО
Педагогічною радою
ДМШ №1 ім. П. Майбороди

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор ДМШ №1
ім. П. Майбороди

Протокол №1
від 05 вересня 2022р.

_____Є.Дудник
наказ № 26/1- Д
від 05 вересня 2022р.

**Освітня програма з музичного мистецтва
Полтавська дитяча музична школа №1 імені П. Майбороди
Полтавської міської ради
початкового (елементарного) підрівня ,
складеної на основі типової навчальної програми
«Музичний інструмент бандура»**

ВСТУП

Навчальна програма з навчальної дисципліни **«Музичний інструмент бандура»** розроблена з урахуванням вимог до обсягу та результатів навчання, передбачених Типовими освітніми програмами елементарного підрівня початкової мистецької освіти з музичного мистецтва (наказ Міністерства культури України від 24.04.2019 р. № 352) містить загальний нормативний зміст, обсяг та нормативні результати навчання учнів гри на бандурі, а також окреслює рекомендовані підходи до планування й організації освітнього процесу в класі бандури.

У навчальній програмі визначено мету, завдання та принципи навчання, обумовлені особливостями вивчення навчальної дисципліни, форми і засоби поточного та підсумкового контролю, рекомендації щодо їх проведення, критерії оцінювання рівня досягнень результатів навчання учнів з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, концентровано розкриваються особливості організації вивчення програмового матеріалу тощо.

Нормативний зміст та нормативні результати навчання розподіляються за роками навчання з логічною послідовністю викладення на вивчення модулів навчальної дисципліни.

Типова навчальна програма орієнтована на здобуття базових навичок виконавського мистецтва бандуриста в мистецьких школах (музичних школах, музичних відділеннях шкіл мистецтв, а також може бути використана іншими суб'єктами освітньої діяльності, які реалізують програми позашкільної освіти за мистецьким напрямом).

Опанування нормативного змісту типової навчальної програми забезпечить учням можливість застосовувати набуті в процесі навчання компетентності для творчої самореалізації в повсякденному житті, а також продовжити навчання на наступному підрівні початкової мистецької освіти загально-мистецького або початкового професійного спрямування за фахом.

Нормативний термін навчання за навчальною програмою становить 4 роки для учнів, які розпочали навчання в 6-7 років. Для учнів, які розпочинають

Для учнів з особливими освітніми потребами тривалість опанування змісту навчання, передбаченого навчальною програмою, визначається індивідуальним темпом набуття учнем/ученицею відповідних компетентностей.

Нормативний зміст навчання за типовою навчальною програмою базується на традиційних та поширених в Україні методиках гри на бандурі.

Навчальна програма може бути основою для розроблення викладачем робочої навчальної програми з навчальної дисципліни **«Музичний інструмент бандура»**. У робочій навчальній програмі, викладач може реалізувати власний алгоритм викладання шляхом перерозподілу нормативного змісту навчання та зміни послідовності викладення навчального матеріалу дисципліни за модулями, уточнення додаткових обсягів навчального матеріалу та результатів навчання за програмою в старшому віці, нормативний термін навчання може бути скорочений на 1-2 роки. У цьому випадку навчальний матеріал, передбачений програмою на неохоплений період, ущільнюється викладачем шляхом відведення на вивчення модулів меншої кількості годин, що відображається в індивідуальному журналі учня.

Мета типової навчальної програми – узагальнення та систематизація нормативного змісту навчальної дисципліни **«Музичний інструмент бандура»** у логічній послідовності та визначення нормативних результатів навчання, досягнення яких забезпечить учням можливість подальшого навчання гри на бандурі на наступному підрівні початкової мистецької освіти.

Завдання типової навчальної програми – надати викладачу інструментарій для розроблення робочої навчальної програми та організації і проведення занять з навчання гри на бандурі та співу в супроводі бандури.

Перший рік навчання

<p>Модуль 1. <i>Додатний період навчання*.</i> <i>Знайомство з інструментом.</i> <i>Елементарні вокальні навички.</i></p> <p><i>Метр. Ритм.</i> <i>Темп.</i></p>	<p>Загальні відомості про бандуру. Будова бандури: основні характеристики та правила догляду за інструментом.</p> <p>Правила посадки та положення інструменту, постановки рук. Динамічні відтінки <i>f, p</i>. Звуковидобування – щипок (права рука) та удар (ліва рука). Гра окремих звуків та їх поєднань на слух.</p> <p>Темпи: швидкий, помірний, повільний.</p> <p>Метрична пульсація. Тривалості звуків.</p> <p>Елементарні співацькі навички: співацька постава, співацьке дихання, чистота інтонації, дикція. Правила охорони голосу.</p>	<p>Знає будову та основні характеристики інструмента, правила догляду за ним. Тримас бандуру в правильному положенні відносно корпусу (з допомогою викладача).</p> <p>Правильно ставить праву руку на струни. Володіє первинними ігровими рухами – щипок (права рука) і удар (ліва рука) окремо кожною рукою. Відтворює звуки окремо кожною рукою в межах однієї позиції чисто, рівно, чітко. Розуміє залежність гучності звука від активності пальців, відтворює на бандурі динамічні відтінки <i>f, p</i>. Відтворює на слух на бандурі почуті звуки та їхні поєднання, що виконані викладачем.</p> <p>Визначає темп (швидкий, помірний, повільний) у прослуханій музиці. Відтворює тривалості звуків рухами. Розуміє залежність характеру мелодії від темпу її виконання.</p> <p>Відчуває та відтворює метричну пульсацію.</p> <p>Розуміє, що таке правильна співацька постава, співацьке дихання, чистота інтонації, дикція. Знає та дотримується правил охорони голосу.</p>
---	---	--

<p>Модуль 2. Відтворення нотного тексту.</p> <p>Октави, реєстри.</p> <p>Початкові навички гри двома руками.</p> <p>Формування голосних звуків під час співу.</p>	<p>Відтворення музичних звуків та найпростіших мелодій на інструменті правою рукою (щипок) у діапазоні першої октави відповідно до нотного запису.</p> <p>Гра по слуху окремих звуків та поєднань кількох звуків у різних реєстрах, октавах.</p> <p>Орієнтування в басових струнах та гра на інструменті лівою рукою окремо.</p> <p>Співацьке дихання, звукоутворення, формування голосних звуків. Відтворення голосом фрагментів мелодії із застосуванням нотного запису.</p>	<p>Правильно відтворює з нотного запису звуки та найпростіші мелодії на бандурі правою рукою в межах першої октави. Видобуває звук щипком чисто, рівно, чітко.</p> <p>Називає реєстри, октави з показом їх на струнах бандури. Знаходить по слуху на інструменті з допомогою викладача окремі звуки та поєднання звуків різних реєстрів (октав).</p> <p>Відтворює на інструменті звукоряд окремо лівою та правою руками в повільному темпі. Демонструє правильну координацію рухів пальців обох рук.</p> <p>Володіє на належному рівні співацьким диханням, формуванням голосних звуків. Демонструє правильну поставу корпусу під час співу. Виконує голосом найпростіші мелодичні мотиви в межах квінти. Відтворює голосом з нотного запису фрагменти мелодії.</p>
<p>Модуль 3. Аплікатура та її застосування.</p> <p>Початкові навички гри подвійних звуків.</p> <p>Початкові ритмічні формули.</p> <p>Формування голосних звуків у поєднанні з приголосними під час співу.</p>	<p>Аплікатура та розвиток аплікатурних навичок.</p> <p>Початкові навички гри подвійних звуків (паралельні терції).</p> <p>Прості ритмічні поєднання під час гри двома руками разом (половинні та четвертні тривалості; четвертні та восьмі тривалості).</p> <p>Постановка голосу (співацьке дихання, чітка дикція), формування голосних звуків у поєднанні з приголосними. Початкові навички поєднання співу з супроводом бандури. Виконання акомпанементу до</p>	<p>Застосовує елементарні аплікатурні формули при поєднанні позицій під час гри гами C-dur правою рукою. Вільно орієнтується на приструнках. Демонструє рухливість кисті правої руки.</p> <p>Володіє початковими навичками гри подвійних звуків (паралельні терції).</p> <p>Демонструє синхронність гри правої і лівої руки, виконуючи вправи та п'єси, з простими ритмічними поєднаннями (половинні та четвертні тривалості; четвертні та восьмі тривалості) під час гри двома руками разом.</p> <p>Демонструє спокійний вдих і рівномірний видих, чіткість дикції, вірне формування голосних звуків у поєднанні з приголосними під час співу.</p>

	пісні.	
<p>Модуль 4. Вдосконалення виконавських навичок.</p> <p><i>Розширення діапазону гри.</i></p> <p><i>Складові частини мелодії.</i></p> <p><i>Поєднання співу з супроводом бандури.</i></p>	<p>Розширення діапазону гри до двох октав в межах фізичних можливостей учня.</p> <p>Мотив, фраза, речення як складові частини мелодії. Фразування, кульмінація, реприза. Розбір нотного тексту музичного твору. Гра невеликих простих мелодій на слух.</p> <p>Вокальні навички: співацьке дихання, звукоутворення, артикуляція.</p> <p>Поєднання співу з супроводом бандури.</p>	<p>Відтворює на інструменті гаму G-dur окремо кожною рукою в діапазоні двох октав, з дотриманням апікатури, у висхідному русі в помірному темпі в межах своїх фізичних можливостей. Демонструє розвиток рухливості кисті правої руки, виконує вправи та п'єси з епізодичним використанням техніки гри подвійних нот. Демонструє правильне положення лівої руки на басових струнах.</p> <p>Знає складові частини мелодії (мотив, фраза, речення). Вміє визначити кульмінацію в музичній фразі. Проводить з допомогою викладача усний розбір незнайомого нотного тексту музичного твору. Відтворює на слух на інструменті почуті (виконані викладачем) невеликі прості мелодії правою рукою, дотримуючись ритмічних послідовностей.</p> <p>Співає без форсування звука, використовуючи м'яку атаку звука, чітко вимовляє приголосні звуки.</p> <p>Демонструє навички поєднання співу із супроводом бандури та вміння контролювати силу голосу під час виконання вокальних творів.</p>

Підсумки першого року навчання:

музичні твори початкового рівня складності (*поспівки, дитячі пісні, обробки народної пісенно-танцювальної музики, п'єси правою рукою та двома руками* з простими ритмічними послідовностями (до 10 творів));

етюди на різні види техніки (до 4-х етюдів);

початкові навички звуковидобування та звуковедення в гамі – **G-dur** окремо правою і лівою рукою.

Підсумковий річний контроль:

Учень виконує напам'ять 3 різнохарактерні твори (за вибором викладача), один з яких може бути вокальним твором із супроводом бандури.

демонструє правильну постановку виконавського апарату (посадка, положення інструмента, постановка рук);

демонструє початкові навички правильного звукоутворення, володіння основними способами звуковидобування: щипок (права рука), удар (ліва рука), застосовує опановані аплікатурні формули;

точно відтворює передбачені нотним текстом ритмічні малюнки, динамічні

відтінки, під час виконання музичного твору;

виконує музичний твір з відповідним емоційним забарвленням.

Другий рік навчання

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання
<p>Модуль 5. <i>Знаки альтерації.</i></p> <p><i>Аплікатурні принципи гри подвійних звуків (терції, сексти), короткого арпеджію.</i></p> <p><i>Штрихи.</i></p> <p><i>Навички співу.</i></p>	<p>Відтворення музичних творів, що містять знаки альтерації. Зміна позицій правої руки під час гри гами G-dur.</p> <p>Особливості виконання штрихів <i>legato</i> і <i>staccato</i>.</p> <p>Співацьке дихання, розширення співацького діапазону, оспівування стійких ступенів, чистота інтонації.</p>	<p>Відтворює нотні тексти, що містять знаки альтерації дієз, бемоль, бекар, орієнтується на струнах під час визначення потрібних змін висоти звука.</p> <p>Виконує гаму G-dur у діапазоні двох октав, паралельні терції і сексти, коротке арпеджію правою рукою.</p> <p>Демонструє точне відтворення звуків, дотримується аплікатури, під час зміни позицій, володіє початковими навичками підкладання та перекладання пальців.</p> <p>Знає штрихи <i>legato</i> і <i>staccato</i>, демонструє на інструменті короткі фрагменти мелодій із застосуванням цих штрихів.</p> <p>Інтонаційно чисто виконує розспівки. Демонструє розширення діапазону голосу.</p>
<p>Модуль 6. <i>Мажорна гама лівою рукою.</i> <i>Подвійні ноти (інтервали) у музичному творі.</i></p>	<p>Особливості виконання мажорних гам лівою рукою. Гама G-dur лівою рукою.</p> <p>Виконання музичного твору з фрагментами подвійних нот (гармонічних інтервалів).</p>	<p>Грає гаму G-dur окремо лівою рукою без зорового контролю дотримуючись аплікатурної дисципліни, слідкує за положенням кисті лівої руки.</p> <p>Відтворює нотні тексти, що містять гармонічні інтервали (терції, сексти) та досягає їх синхронного звучання.</p>

<p><i>Інтонаційна виразність, слуховий контроль.</i></p> <p><i>Чіткість дикції під час співу.</i></p>	<p>Інтонаційна виразність на основі активного слухового контролю.</p> <p>Динамічні відтінки <i>mf, mp</i>.</p> <p>Розбір простого нотного тексту.</p> <p>Артикуляція та чіткість дикції під час співу.</p>	<p>Демонструє початкові навички слухового самоконтролю за якістю звука.</p> <p>Застосовує зміну сили звуків у музичних творах, точно відтворює динамічні відтінки <i>mf, mp</i>.</p> <p>Розбирає та відтворює на бандурі окремо кожною рукою незнайомий нотний текст, поєднуючи такти (з допомогою викладача).</p> <p>Виконує чітко та зрозуміло вправи на дикцію (вірші, скоромовки, розспівки).</p>
<p>Модуль 7. <i>Аплікатурні принципи гри акордів (тризвуків).</i></p> <p><i>Музичноритмічне чуття.</i></p> <p><i>Види тематичного розвитку музичного матеріалу.</i></p> <p><i>Початкові навички співу legato.</i></p>	<p>Опанування базових технічних навичок гри акордів (тонічний тризвук гами G-dur) правою рукою.</p> <p>Взаємозв'язок темпу, метру, ритму та їх значення у відтворенні змісту музичного твору.</p> <p>Види тематичного розвитку: повтор, варіювання, секвенція.</p> <p>Співвідношення сили звука під час виконання вокальної мелодії та інструментального акомпанементу.</p> <p>Приєм плавного звуковедення під час виконання мелодії голосом. Спів <i>legato</i>.</p> <p>Сприйняття на слух та відтворення на інструменті почутих (простих) мелодій.</p>	<p>Відтворює на бандурі тризвук (тонічний тризвук з оберненнями) гами G-dur правою рукою, демонструючи синхронність та рівність за силою звучання звуків в акордах.</p> <p>Чітко виконує ускладнені ритмічні послідовності (ноти з крапкою, заліговані ноти, синкопа, пунктирний ритм), дотримується аплікатури. Вірно відтворює зміст музичного твору поєднуючи чітке виконання його метроритму і темпу.</p> <p>Знає види тематичного розвитку музичного матеріалу: варіювання, повтор, секвенція та визначає їх з допомогою викладача.</p> <p>Демонструє початкові навички плавного звуковедення під час виконання мелодії голосом, поєднуючи чітку дикцію, динамічні відтінки та точну інтонацію.</p> <p>Відтворює вокальні мелодії в правильному співвідношенні сили звука з інструментальним акомпанементом бандури.</p> <p>Розпізнає на слух і відтворює на інструменті знайомі мелодії.</p>

<p>Модуль 8. Мажорна гама двома руками разом. Виразальні можливості сили звука. Художньо-виконавські особливості виконання вокальних творів.</p>	<p>Координація рухів (взаємодія рук), гра в діапазоні двох октав гами G-dur двома руками разом.</p> <p>Виразальні можливості сили звука.</p> <p>Динамічна шкала: <i>pp-p-mp-mf-f-ff</i>. Відтворення динамічних відтінків <i>crescendo, diminuendo</i> під час гри на бандурі.</p> <p>Початкові навички нюансування під час виконання вокальних творів (відповідно до стилю та характеру твору).</p> <p>Правила публічного виступу.</p>	<p>Грає в діапазоні двох октав гаму G-dur двома руками разом, з дотриманням аплікатури та зміни позицій, тонічний тризвук та його обернення, гармонічні інтервали, коротке арпеджіо. Синхронно грає двома руками у висхідному та низхідному русі.</p> <p>Знає динамічні відтінки (<i>pp-p-mp-mf-f-ff, crescendo, diminuendo</i>), розуміє їх виразальні можливості. Якісно відтворює динамічні відтінки <i>crescendo, diminuendo</i> під час гри вправ на інструменті.</p> <p>Демонструє якісне відтворення засобів музичної виразності (динамічних відтінків, фразування тощо) з урахуванням характеру та художньо-образного змісту вокальних творів під час виконання.</p> <p>Демонструє культуру публічного виступу, намагається сміливо та виразно виконувати твори на концерті.</p>
---	---	--

Підсумки другого року навчання: до 8 різнохарактерних п'єс (з них можуть бути 2-3 – вокальні);

до 4-х етюдів на різні види техніки з простими та ускладненими ритмічними послідовностями (у тому числі, шістнадцяті ноти, ноти з крапкою, пунктирний ритм тощо), опанованими штрихами та знаками альтерації; базові навички виконавської техніки гри в гамі **G-dur** обома руками разом:

тонічний тризвук та його обернення, подвійні ноти (паралельні терції, сексти), коротке арпеджіо, зміну позицій (підкладання та перекладання пальців).

Підсумковий річний контроль: виконує напам'ять 3 різнохарактерні музичні твори (за вибором викладача), один з яких може бути вокальним твором з акомпанементом.

Під час виконання програми підсумкового контролю учень/учениця: точно відтворює передбачені нотним текстом динамічні відтінки (*p-mp-mf-f-, crescendo, diminuendo*), опановані штрихи та ритмічні малюнки музичних творів, що виконує;

дотримується аплікатурної дисципліни;

демонструє початкові навички слухового самоконтролю за якістю звуку під час гри на бандурі;

демонструє впевненість під час гри.

Третій рік навчання

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання
<p>Модуль 9. Аплікатурні принципи гри гармонічних інтервалів, довгого арпеджіо. Способи звуковидобування. Музично-виразне значення тембру бандури.</p> <p>Удосконалення навичок співу.</p>	<p>Опанування базових технічних навичок зміни позицій в мажорних гамах (Gdur та Cdur) у діапазоні двох октав двома руками разом. Довге арпеджіо.</p> <p>Спосіб звуковидобування – удар (правою рукою).</p> <p>Можливості зміни тембру звучання бандури. Гра біля підструнника та біля кілочків.</p> <p>Прийоми голосового звуковедення.</p>	<p>Виконує гами G- dur та C-dur у діапазоні двох октав обома руками разом. Грає гармонічні терції, сексти, октави, коротке та довге арпеджіо правою рукою. Демонструє точне відтворення звуків, дотримується аплікатури, під час зміни позицій, володіє початковими навичками підкладання та перекладання пальців.</p> <p>Демонструє початкові навички гри способом звуковидобування – удар (правою рукою).</p> <p>Вміє змінювати тембр звучання бандури, використовуючи гру біля підструнника та біля кілочків.</p> <p>Виконує прийоми <i>staccato, non legato, legato</i> під час виконання вокальних вправ та розспівок. Демонструє розширення вокального діапазону.</p>

<p>Модуль 10.</p> <p><i>Особливості виконання мінорної гами. Види мінору.</i></p> <p><i>Зміна позицій стрибковим рухом. Прикривання струн на бандурі.</i></p> <p><i>Особливі види ритмічного поділу тривалостей.</i></p> <p><i>Розвиток голосового апарату.</i></p>	<p>Розширення технічних можливостей при виконанні гами e-moll натурального, гармонічного та мелодичного виду обома руками разом.</p> <p>Зміна позицій стрибковим рухом.</p> <p>Особливі види ритмічного поділу тривалостей – тріолі.</p> <p>Самостійний розбір музичного твору.</p> <p>Дихання, атака звука, інтонація, дикція.</p>	<p>Виконує обома руками разом гаму e-moll (натуральний, гармонічний, мелодичний види) у діапазоні дві октави опанованими штрихами, у висхідному та низхідному русі, синхронно відтворюючи баси та дотримуючись аплікатурної дисципліни.</p> <p>Демонструє вміння зміни позицій стрибковим рухом (зі збереженням положення пальців і кисті).</p> <p>Чітко та ритмічно виконує тріолі, розпізнає їх у нотному тексті та відтворює на інструменті.</p> <p>Демонструє вміння самостійного розбору твору, читання нот з листа із аналізом музичного тексту (форма твору, темпові особливості, аплікатура).</p> <p>Вміє виконувати мелодію</p>
--	--	---

Підсумки третього року навчання:

виконавська техніка гри гами **G-dur, C-dur** – обома руками разом у діапазоні двох октав; ритмічні групування 1-1, 1-2, подвійні ноти (терції, сексти, октави), арпеджіо коротке і довге; виконавську техніку гри гами **a-moll, e-moll**

(натуральний, гармонічний, мелодичний види) обома руками разом;

3-4 етюди на різні види техніки;

1 твір з елементами поліфонії;

6-8 різнохарактерних п'єс (у тому числі, можуть бути 2-3 вокальні твори в супроводі бандури).

Підсумковий річний контроль: виконує напам'ять 3 різнохарактерні музичні твори (за вибором викладача), один з яких може бути вокальним твором з акомпанементом.

Під час виконання програми підсумкового контролю учень/учениця:
 демонструє культуру виконання музичних творів (вірне фразування, інтонація та чітка артикуляція);
 демонструє рухливість кисті правої руки і пальців лівої руки;
 демонструє володіння зміною позицій шляхом підкладання та перекладання пальців, а також стрибковим рухом;
 розкриває характер творів, застосовуючи всі опановані засоби музичної виразності;
 грає впевнено, артистично.

Четвертий рік навчання

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання
<p>Модуль 13. Удосконалення виконавської техніки</p> <p><i>Розвиток вокально-технічних навичок.</i></p>	<p>Опанування всього робочого діапазону бандури, гра мажорних гам з одним знаком при ключі (G-dur, F-dur).</p> <p>Прийом «ковзання».</p> <p>Складові музичної фактури.</p> <p>Навички гри без зорового контролю.</p> <p>Вокально-технічні вправи для розвитку можливостей голосу.</p>	<p>Виконує мажорні гами обома руками разом з одним знаком при ключі (G-dur, F-dur), подвійні ноти, арпеджіо, акорди, опанованими штрихами з використанням всього робочого діапазону бандури. Демонструє гнучкість та рухливість зап'ястка і пальців правої руки.</p> <p>Демонструє якісне відтворення та практичне застосування прийому «ковзання».</p> <p>Правильно відтворює складові музичної фактури (мелодія, акорд, бас) та їх поєднання в музичному творі.</p> <p>Точно відтворює нотний текст (ліва рука) без зорового контролю дотримуючись визначеної в ньому аплікатури. За наявності інтонаційної помилки під час гри, відчуває її на слух та самостійно виправляє.</p> <p>Виконує вокально-технічні вправи для розвитку можливостей голосу (звуковедення, атака звука, артикуляція).</p>

<p>Модуль 14. <i>Особливості акордової техніки на різних динамічних рівнях.</i></p> <p><i>Транспонування.</i></p> <p><i>Удосконалення співу legato.</i> <i>Кантилена.</i></p>	<p>Координація сили та точності щипка в акордовій техніці на різних динамічних рівнях.</p> <p>Прийом <i>arpedgiato</i>. Особливості виконання <i>arpedgiato</i> (правою рукою) на бандурі.</p> <p>Транспонування мелодії на визначений інтервал.</p> <p>Удосконалення плавного звуковедення голосом.</p>	<p>Виконує акорди правою рукою вірною аплікатурою, показує рівне звучання кожного звука в акорді на різних динамічних рівнях. Грамотно відтворює акорди в музичних творах.</p> <p>Виконує прийом <i>arpedgiato</i> правою рукою, демонструючи вільне положення і рухливість кисті, дотримуючись визначеної аплікатури, рівності звучання звуків акорду; використовує його у творах.</p> <p>Точно відтворює нотний текст під час транспонування мелодії на інтервали: велика секунда та велика терція.</p> <p>Виконує вправи кантиленного характеру, веде мелодію, досягає плавності звучання голосу, слідкуючи за повноцінним довгим звучанням кожного голосного звука у відведеній йому музичній долі часу (половинна, чверть, восьма).</p>
<p>Модуль 15. <i>Удосконалення техніки гри двома руками разом на різних динамічних рівнях.</i></p> <p><i>Аплікатурні особливості виконання мелізмів.</i></p> <p><i>Техніка динамічного нюансування голосом.</i></p>	<p>Опанування базових технічних навичок під час гри гам G-dur, F-dur двома руками разом.</p>	<p>Виконує гами G-dur, F-dur двома руками разом, ритмічні групування 1-1, 1-2, 1-3 з басом на перший звук групи, демонструючи вільну і гнучку кисть правої руки, чіткість та синхронність виконання басів. Грає подвійні ноти (паралельні гармонічні терції, сексти, октави), арпеджію коротке і довге, тризвуки на різних динамічних рівнях, використовуючи опановані штрихи та дотримуючись аплікатурної дисципліни.</p>

	<p>Мелізми (короткий форшлаг).</p> <p>Виразність співу.</p> <p>Динамічна шкала голосу (<i>p-mp-mf-f</i>) та передача різних емоцій (радість, сум, подив, захоплення). Поєднання співу з супроводом бандури.</p>	<p>Знає різновидності форшлагів та їх умовне позначення. Розпізнає в нотному тексті графічне зображення форшлагів.</p> <p>Володіє технікою виконання коротких форшлагів.</p> <p>Відтворює голосом різну градацію сили звука (динамічна шкала <i>p-mp-mf-f</i>) під час виконання вправ та музичних творів без напруження голосу та без форсування звука. Вміє на належному рівні передавати емоції голосом. Демонструє гармонійне поєднання співу із супроводом бандури.</p>
<p>Модуль 16. Музична форма.</p> <p>Художній образ музичних творів.</p>	<p>Форми музичного твору: варіаційна, рондо. Твори великої форми.</p> <p>Передача художніх образів музичних творів засобами музичної виразності.</p> <p>Рівність звучання голосу</p>	<p>Знає та розрізняє будову музичних творів великої форми, варіаційну, рондо. Володіє початковими навичками інтерпретації та цілісного виконання вивченого твору великої форми.</p> <p>Демонструє виразне виконання мелодичної лінії, відчуття кульмінації твору. Виконує музичні твори, застосовуючи всі опановані засоби музичної виразності для розкриття характеру та художніх образів творів. Демонструє під час виконання самостійний слуховий контроль.</p> <p>Виконує вокальні твори, поєднуючи чітку дикцію, правильне співацьке дихання, виразність слова, динамічних відтінків та чисту інтонацію. Досягає належної рівності звучання голосу на робочому діапазоні.</p>

Підсумки четвертого року навчання:

базові технічні навички гри на повний робочий діапазон бандури: мажорних гам до одного знаку альтерації при ключі, ритмічних групувань 1-1, 1-2, 1-3, подвійних нот (паралельні терції, сексти, октави), арпеджіо, акордів; виконавську техніку гри гам **a-moll**, **e-moll** (натуральний,

гармонічний, мелодичний види) обома руками разом на дві октави в помірному темпі;

до 4 етюдів на різні види техніки;

1-2 поліфонічні твори або твори з елементами поліфонії;

1 твір великої форми;

до 5 різнохарактерних творів (у тому числі, можуть бути 2-3 вокальні твори в супроводі бандури).

Підсумковий річний контроль: виконує напам'ять 3 різнохарактерні музичні твори (за вибором викладача), один з яких може бути вокальним твором з акомпанементом.

Під час виконання програми підсумкового контролю учень/учениця: демонструє розвинений виконавський апарат, чітку координацію рук, вільні ігрові рухи під час гри на інструменті;

демонструє на належному рівні якісне звуковедення;

застосовує опановані засоби музичної виразності для розкриття художнього змісту твору;

демонструє відповідний рівень слухового самоконтролю;

відображає цілісність творів, що виконує;

відображає емоційне наповнення музичного твору;

демонструє гармонійне поєднання співу із супроводом бандури (за умови виконання вокального твору);

демонструє навички ансамблевої гри (за умови виконання творів у супроводі фортепіано);

демонструє культуру публічного виступу.